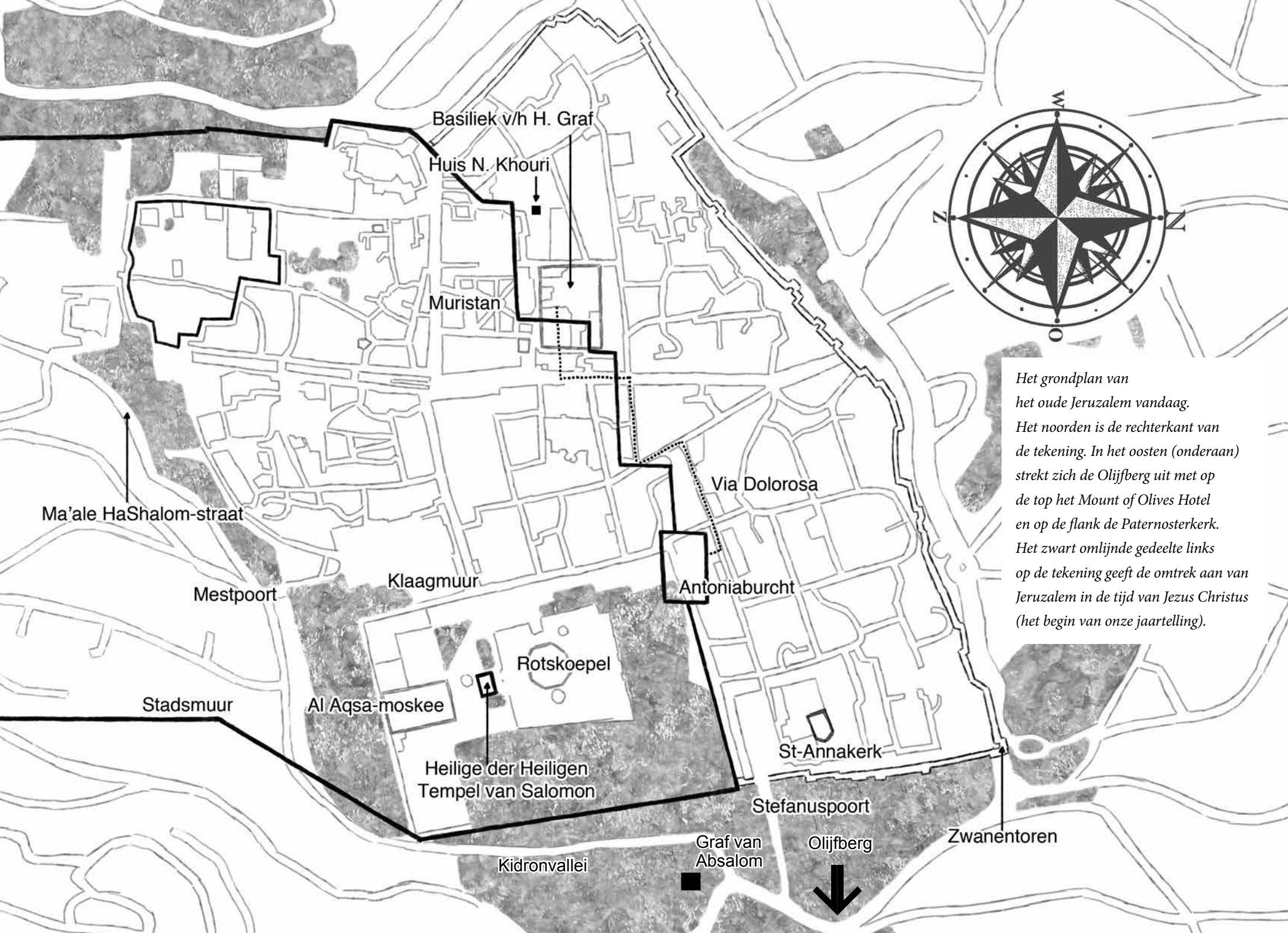




Basiliek v/h H. Graf

Huis N. Khouri

Muristan

Via Dolorosa

Antoniaburcht

Klaagmuur

Rotskoepel

Al Aqsa-moskee

Heilige der Heiligen
Tempel van Salomon

St-Annakerk

Stefanuspoort

Zwanentoren

Graf van
Absalom

Olijfberg

Kidronvallei

Stadsmuur

Mestpoort

Ma'ale HaShalom-sstraat



Het grondplan van
het oude Jeruzalem vandaag.
Het noorden is de rechterkant van
de tekening. In het oosten (onderaan)
strekt zich de Olijfberg uit met op
de top het Mount of Olives Hotel
en op de flank de Paternosterkerk.
Het zwart omljnde gedeelte links
op de tekening geeft de omtrek aan van
Jeruzalem in de tijd van Jezus Christus
(het begin van onze jaartelling).

PATRICK LAGROU

HET GEHEIM VAN DE TEMPELIER



*Voor Jos Lamote, de Vlaamse reisjournalist en auteur
die ik in mijn kindertijd goed gekend heb.
Zijn bekroonde boek over Israël, De kermis der profeten,
maakte destijds een diepe indruk op mij.*

*Dit boek is ook opgedragen aan mijn grootmoeder
van moederszijde, Flavie De Couter.*

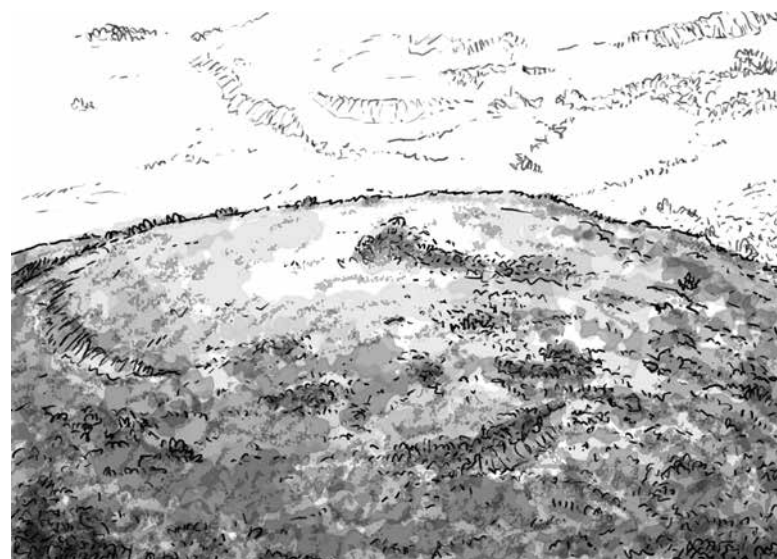


Patrick Lagrou
Het geheim van de tempelier
© 2015 Clavis Uitgeverij, Hasselt – Amsterdam – New York
Omslagontwerp: Studio Clavis
Kaartjes schutbladen en illustraties p. 5-9, 84 en 159: Wim Euverman
Onderste luchtfoto p. 14: © Agentschap voor Grafische Informatie Vlaanderen
Foto's opgravingen p. 15: © Onroerend Erfgoed, foto's: Gilbert Jansseune
Foto graf van Absalom p. 138: © Shutterstock
Overige foto's en afbeeldingen: Patrick Lagrou
Trefw.: tempeliers, opgravingen, Jeruzalem
NUR 284
ISBN 978 90 448 2670 8
D/2015/4124/192
Alle rechten voorbehouden

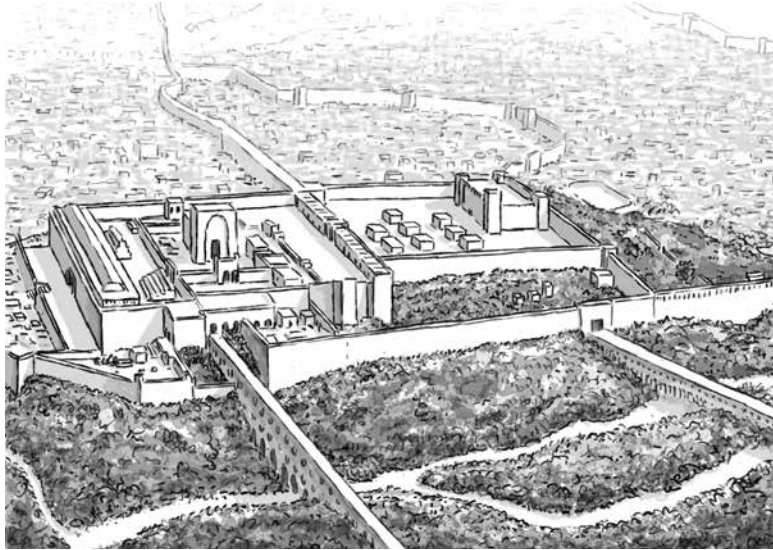
www.clavisbooks.com
www.patricklagrou.be

INLEIDING

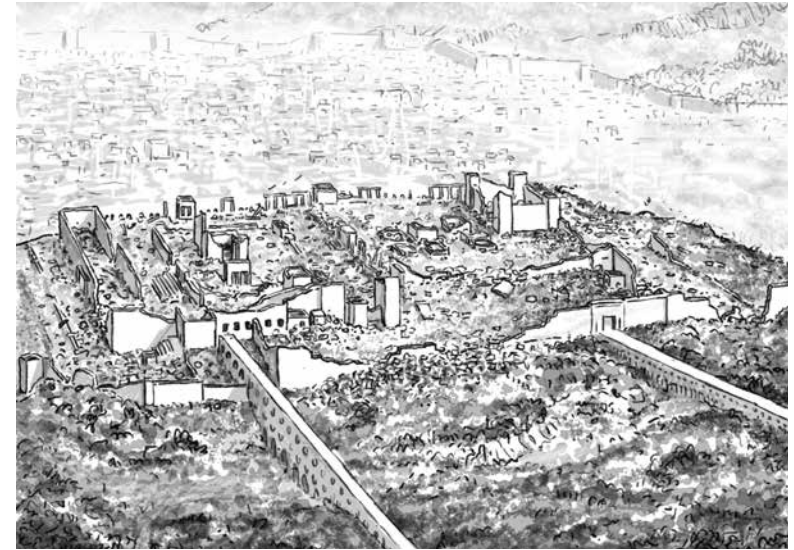
De Tempelberg van Jeruzalem is altijd een van de meest betwiste plaatsen ter wereld geweest. Dat bewijst deze beknopte geschiedenis van de plek.



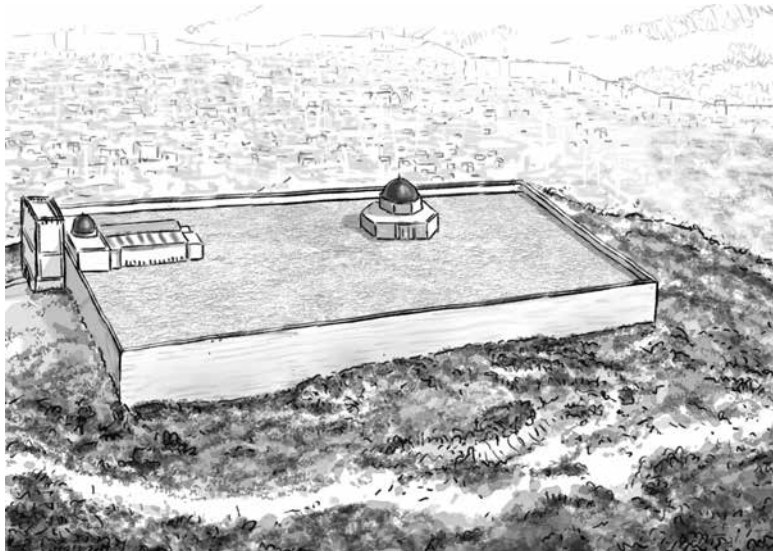
Tot het begin van het eerste millennium voor Christus ligt de berg Moriah er zo goed als verlaten bij. De stad waar koning David heerst, ligt aan de zuidelijke kant ervan (links van de tekening).



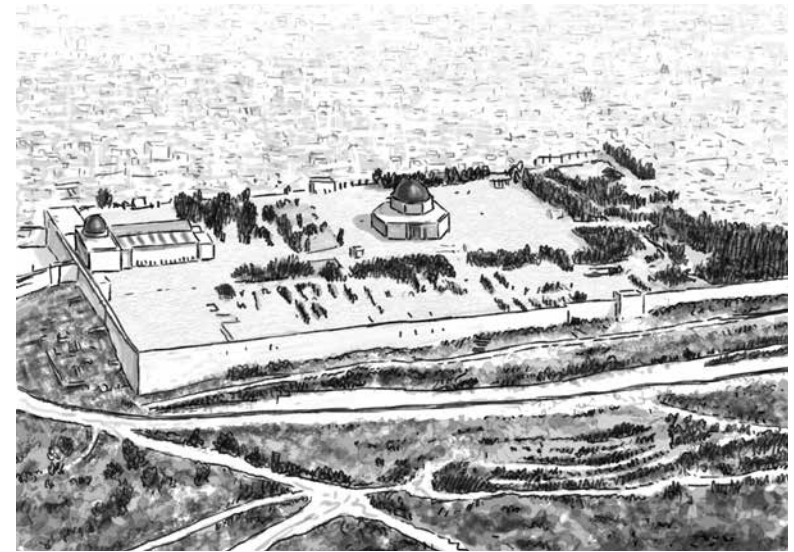
In 962 voor Christus bouwt koning Salomon er de eerste joodse tempel. Maar in 586 voor Christus veroveren de Babyloniërs Jeruzalem en verwoesten ze deze tempel. Later wordt op dezelfde plaats een veel kleinere tempel opgetrokken. In 20 voor Christus laat koning Herodes de Grote deze tweede tempel enorm uitbreiden. Door de machtige muren die eromheen werden gebouwd, krijgt de Tempelberg het uitzicht van een reusachtig platform. Op de tekening zie je de tempel zoals Jezus Christus hem in het begin van onze jaartelling heeft gekend. Links staat de tempel en rechts de Antoniaburcht.



In 70 na Christus veroveren de Romeinen Jeruzalem. Ze verwoesten op hun beurt de hele stad. De tweede tempel van de joden wordt in een ruïne herschapen. De tekening hierboven laat deze toestand zien. Ongeveer een halve eeuw later wordt het puin geruimd en bouwt men enkele Romeinse tempels. Maar nog geen twee eeuwen later worden die heidense tempels door de christenen weer afgebroken. De hele Tempelberg verandert langzaamaan in een vuilnisbelt. Tussendoor ondernemen joden een vergeefse poging om met de heropbouw van de joodse tempel van start te gaan.



In 637 na Christus veroveren de moslims Jeruzalem. Het platform van de Tempelberg wordt door hen mooi egaal gemaakt. Ongeveer een halve eeuw later wordt op het hoogste punt de Rotskoepel gebouwd (het achthoekige gebouw rechts). Later volgt links aan de rand de Al Aqsa moskee. Wanneer de kruisvaarders in 1099 de stad veroveren, verandert de Rotskoepel in een kerk en wordt de moskee wat later het hoofdkwartier van de tempeliers. Zij bouwen links tegen de muur van de Tempelberg een hoge uitkijktoren. Dit is de toestand op de tekening hierboven.



In 1187 veroveren de moslims opnieuw Jeruzalem. Eeuwenlang zou daar niets meer veranderen. Tot het Israëlsche leger in 1967 de oude stad binnenvalt en inlijft. Niettemin blijft het beheer over de Tempelberg in handen van de moslims, tot groot ongenoegen van vele joden. Vandaag ziet de Tempelberg eruit zoals op de tekening hierboven.

Volgens kenners zou er in de Tempelberg nog steeds een wirwar van gangen en hollen bestaan, met daartussen de overblijfselen van de verwoeste tempel van de joden.

EEN

Jeruzalem, vrijdag 15 juli 1099 om 15 uur

De hoge houten aanvalstoren, die al een tijdje stilstond bij de muren van de eeuwenoude stad, kwam eindelijk weer in beweging. Tergend traag rolden de gigantische wielen over de duizenden keien waarmee ze de gracht voor de stadsmuur hadden gedempt. Helemaal boven op het gevaarte had Godfried van Bouillon postgevat, klaar voor de strijd. Nog enkele ogenblikken en de definitieve herovering van de Heilige Stad zou beginnen.

Vanaf de flanken van de Olijfberg zag de twaalfjarige Robert de Coudre het allemaal gebeuren. Hoe graag had ook hij boven op die toren gestaan. Dan was hij bij de eersten geweest om de stad binnen te dringen en van heidenen te zuiveren. Jeruzalem, de stad waar de Heiland de kruisdood was gestorven, waar hij was begraven en verrezen, zou eindelijk weer in christenhanden vallen.

Ondertussen was het al bijna vier jaar geleden dat paus Urbanus II alle christenen had opgeroepen om naar het Heilige Land te vertrekken. De moslims hadden niet alleen Jeruzalem veroverd. Ze hadden het zelfs aangedurfd de patriarch van de stad de baard uit te trekken, waarna ze hem op de grond hadden gegooid! Ze waren er evenmin voor teruggeschrokken om een abdis voor de ogen van vrome pelgrims lastig te vallen en te onteren. Wat dit laatste precies betekende, wist Robert niet, maar het moest zo te

horen iets heel ergs zijn. Erg genoeg om er de strijd voor aan te gaan.

‘God wil het!’ had Pieter de Kluizenaar daarna overal rondgebazuind. Het was de plicht van elke christen om samen met zijn heer op kruisvaart te gaan. Toch had Robert nooit gedacht dat hij als negenjarige knaap mee zou mogen. Maar zijn vader was in dienst van de hertog van Bouillon. De jongen kon niet alleen achterblijven, nu er niemand was om voor hem te zorgen. Robert zou een van de weinige jongeren zijn die zijn vader mocht vergezellen.

Dat het zo’n afmattende voettocht zou worden, had Robert nooit verwacht. Het leek wel een reis naar de andere kant van de wereld, want er kwam maar geen einde aan. Drie jaar lang hadden ze onderweg veel te lijden: de honger en de dorst, de hitte en de kou, maar vooral de heidenen hadden hen niet gespaard. Veel reisgezellen waren omgekomen. Het was bijna een wonder dat hij en zijn vader het hadden gehaald. Maar nu was het eindelijk zover.

De eerste van de drie aanvalstorens had bijna de stadsmuur bereikt. Robert de Coudre zag boven op een van de torens nog steeds het wapenschild van hertog Godfried in de zon schitteren. Naast hem stonden twee Vlaamse ridders. Zij zouden straks als eersten de stad binnenvallen. Tenminste, als de toren geen vlam vatte, want al de hele tijd werd het gevaarte van alle kanten met dat vreemde Griekse vuur bestookt. Maar elk moment kon daarboven de houten loopbrug naar beneden klappen en zich vasthaken aan de stadsmuur. Elk moment ...

En ja, opeens zag Robert het gebeuren. Met een doffe klap kwam de brede loopplank op de stadsmuur terecht. De twee

Vlaamse ridders stormden als allereersten de verdedigers van de stad tegemoet. Hun zwaarden klieften door de lucht en drongen in lichamen. De ene heiden na de andere werd geraakt en dodelijk verwond. De moslims moesten steeds meer wijken voor de stroom ridders die uit de toren tevoorschijn kwam. Ook hertog Godfried liep over de stadsmuur van Jeruzalem. Tegelijk werden tientallen lange ladders tegen de muur gezet. Wel honderd krijgslieden begonnen te klimmen. Robert zag dat het pleit beslecht was. God was bezig hun de overwinning te schenken. Nu kon niets meer misgaan.

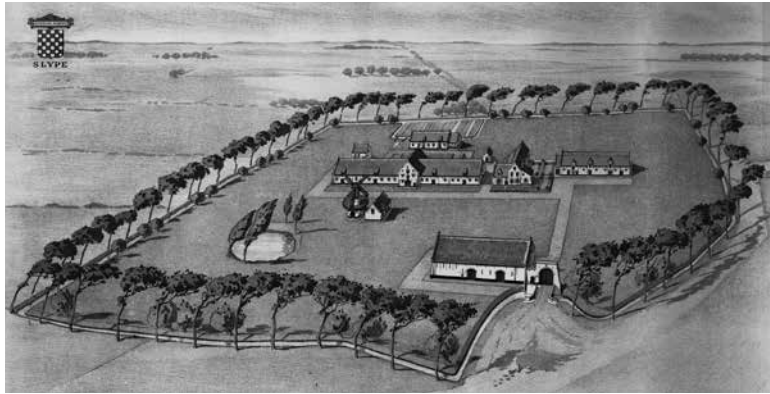
Niet veel later zag de jongen hoe een eerste stadspoort langzaam openging. Dit was de genadeslag. Nu kon niks de stroom ridders meer tegenhouden. Robert kon zich niet langer inhouden. Hoewel zijn vader hem had bezworen hier te blijven wachten tot de strijd helemaal voorbij was, rende de jongen de heuvel af. Als hij zich niet haastte, bleef er voor hem geen enkele heiden meer over om over de kling te jagen ...

TWEE

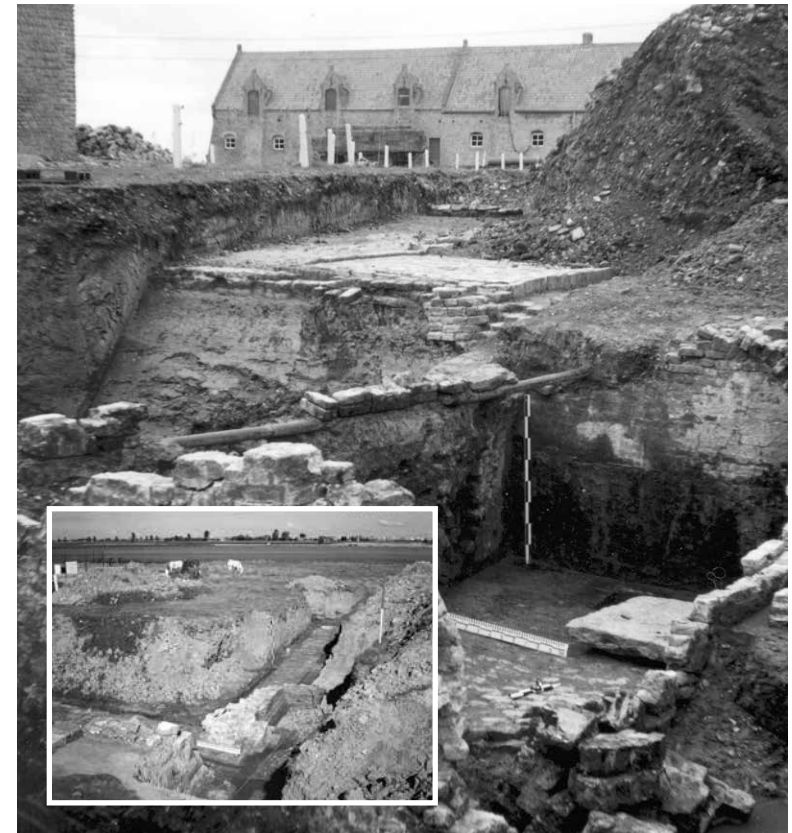
*Slijpe in West-Vlaanderen, meer dan negenhonderd jaar later,
woensdag 15 juli kort na 15 uur*

De grote vrachtwagen die zich een uur geleden, vlak bij de toegang tot het erf, in de modder had vastgereden, kwam eindelijk weer in beweging. Van boven op de berm was Bert De Couter de werkzaamheden al die tijd blijven volgen. De jongen zag het onmiddellijk toen zijn vader vanuit de vrachtwagen naar hem begon te wuiven. Eindelijk was het zover. Ze hadden ondertussen al genoeg tijd verloren. Hopelijk konden ze morgen toch met de geplande activiteiten starten.

Die ochtend waren ze al met heel wat vertraging uit de grootstad vertrokken. Dat ze eerst een kleine ronde van Vlaanderen zouden maken om overal spullen op te halen, had de jongen niet verwacht. Pas een goed uur geleden hadden ze eindelijk het einddoel van hun lange tocht bereikt: het Groot Tempelhof van Slijpe, niet ver van de kust. Op deze plek stond in de middeleeuwen de commanderie van de tempeliers in Vlaanderen. Alleen al het uitspreken van die exotische naam deed Bert bijna duizelen. Tempeliers of tempelridders die in het Midden-Oosten jarenlang strijd hadden geleverd tegen de islam en die daarna waren teruggekeerd, mochten hier hun oude dag doorbrengen. Dat waren er niet veel, want maar weinigen hadden het avontuur overleefd. In de komende weken zou hier een begraafplaats van tempeliers worden blootgelegd. Wie weet wat ze bij de opgravingen allemaal zouden ontdekken!



*Het Groot Tempelhof in Slipe: in de negentiende eeuw,
na de Groote Oorlog en vandaag*



*Het Groot Tempelhof in Slipe: in de negentiende eeuw
en tijdens de opgravingen van 2002*

Wat was de jongen blij toen zijn vader, Thomas De Couter, hem op het einde van het schooljaar vertelde dat hij er deze keer bij zou mogen zijn. Hij hoefde zijn vakantie niet bij tante Elodie door te brengen zoals de vorige jaren. Ditmaal mocht hij zijn vader bij de opgravingen bijstaan, net zoals de universiteitsstudenten die voor de middag al aangekomen waren. Als archeoloog van dienst had zijn vader bij professor Slieman een goed woordje voor hem gedaan. Nu de jongen twaalf was, kon hij bij de opgravingen al behoorlijk wat taken op zich nemen. De belangrijkste was het uitvoerig fotograferen van alle activiteiten en vondsten. Daar was hij zonet trouwens al mee begonnen.

Ondanks het goeie nieuws had het er in de eerste weken van juli niet naar uitgezien dat ze hier met z'n allen een prettige periode zouden meemaken. Bijna veertien dagen had het zowat onafgebroken geregend. De vooruitzichten voor vandaag waren ook somber, en slecht weer was het laatste wat een archeoloog bij opgravingen in de openlucht kon gebruiken. Maar opeens leken de weergoden hun gunstig gezind.

Vandaag was het de hele dag droog gebleven en voor morgen werd er zelfs veel zon verwacht, met hoge temperaturen. Maar de sporen van twee weken zondvloed waren overal zichtbaar. En toen hun vrachtwagen bijna anderhalf uur geleden het erf wilde oprijden, hadden ze meteen kennism gemaakt met de modder.

Omdat het voertuig niet over vierwielaandrijving beschikte, was het in de zachte berm naast de weg vast komen te zitten. Wat de chauffeur ook probeerde om eruit te komen, de wielen ploegden zich alsmaar dieper in de modder. Toen de vrachtwagen tot aan zijn as was weggezakt, hadden ze hun pogingen gestaakt. Een tractor, die het vehikel uit zijn netelige positie kon

trekken, bleek de enige oplossing. Maar die moest van een eind hiervandaan komen en het zou dus een tijdje duren voor hij er was.

Een kwartier geleden was de tractor eindelijk opgedaagd. Met kettingen werd de vrachtwagen eraan vastgeklonken. Met hernieuwde hoop werd een poging ondernomen. Eerst gebeurde er niets, maar toen kwam er beweging in de vrachtwagen. Kort daarop kon het zwaarbeladen voertuig op eigen kracht het erf oprijden. Niets stond de archeologen meer in de weg om met de eigenlijke voorbereidingen van start te gaan.

Tegen de avond moesten de twee grote tenten opgeslagen zijn. Daar zouden de studenten in overnachten. Verder moesten ze ook een schuur als eet- en werkruimte inrichten. Iedereen zou de handen uit de mouwen moeten steken. Gelukkig wist Bert nu al waar hij zou overnachten. Zowel voor de professor als voor zijn vader was in de hoeve een kamer voorzien. Aanvankelijk was het de bedoeling dat hij de tweede kamer met zijn vader zou delen. Maar toen ze vorige week hier waren om alles voor te bereiden, had de jongen aan de andere kant van het huis een piepklein zolderkamertje ontdekt. Noch de boerin noch zijn vader had er enig bezwaar tegen dat hij daar op een veldbed de nachten zou doorbrengen.

Voor Bert was dit een dubbele meevaller. Om te beginnen had zijn eigen kamertje, lekker rustig en weg van zijn vader. Bovendien had hij meteen gezien dat hij vandaar makkelijk naar buiten kon zonder door iemand gezien te worden. Waar dat voor nodig kon zijn, wist hij niet, maar het zinde hem dat de mogelijkheid er was. Je kon nooit weten wat er bij het opgraven van een kerkhof vol eeuwenoude tempeliers allemaal zou gebeuren!